

Współpraca międzynarodowa

I. Współpraca Inspekcji Ochrony Środowiska z instytucjami i agendami Unii Europejskiej.

1. Proszę opisać działania zrealizowane w ramach współpracy z :

- Europejską Agencją Środowiska

Sieć AIRBASE

W 2018 r. WIOŚ w Zielonej Górze sprawował bieżący nadzór merytoryczny nad pracą 7 stacji monitoringu zanieczyszczeń powietrza na terenie województwa lubuskiego działających w ramach europejskiej sieci AIRBASE.

- siecią IMPEL

IMPEL TFS „Europejskie Akcje Inspekcyjne”

W roku 2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze brał udział w 3 międzynarodowych akcjach kontrolnych w ramach projektu IMPEL TFS „Europejskie Akcje Inspekcyjne”, przeprowadzając inspekcje ładunków odpadów przemieszczanych w obszarze przygranicznym.

Akcje kontrolne odbywały się w dniach:

- 23 marca 2018 r. w rejonie byłego drogowego przejścia granicznego w Świecku;
- 26 marca 2018 r. w rejonie byłego drogowego przejścia granicznego w Olszynie;
- 26 czerwca 2018 r. w rejonie byłych drogowych przejść granicznych w Olszynie i Świecku;
- 17 października 2018 r. w rejonie byłych drogowych przejść granicznych w Olszynie i Świecku.

Działania w ramach akcji IMPEL TFS zostały przygotowane i zorganizowane przez WIOŚ w Zielonej Górze, natomiast przeprowadzone wspólnie ze Strażą Graniczną, ITD, Służbą Celną oraz Policją. W toku działań prowadzonych w terenie - przede wszystkim w rejonach byłych przejść granicznych - dokonano kontroli ładunków pod kątem spełniania kryteriów odpadów oraz ewentualnego rozpoznania rodzaju odpadów. W przypadkach legalnych transportów odpadów weryfikowana była kompletność i prawidłowość dokumentacji im towarzyszącej, jak również zgodność rzeczywistego ładunku z zapisami w dokumentach.

Kontrole w ramach akcji IMPEL TFS w 2018 r. wykazały 1 przypadek nielegalnego transgranicznego przemieszczania odpadów (rejon byłe drogowe przejście graniczne Świecko) wbrew przepisom rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów. Ponadto w 2 przypadkach stwierdzono prowadzenie legalnego przemieszczania odpadów w ruchu międzynarodowym z naruszeniami. Należy ocenić, że w stosunku do roku poprzedniego

nastąpiło zwiększenie częstotliwości współpracy z innymi organami - głównie Krajową Administracją Skarbową, Strażą Graniczną oraz Policją.

Efektorem wspólnych działań było zatrzymanie 23 marca 2018 r. w rejonie byłego drogowego przejścia granicznego Świecko transportu z odpadami w postaci mieszaniny odpadów urządzeń gospodarstwa domowego takich jak np. części odkurzaczy, gniazdka elektryczne, słuchawki, klawiatury komputerowe itp., a także obudowy zużytych urządzeń z tworzyw sztucznych, obudowy zużytych urządzeń z metali, obudowy zużytych urządzeń z płyt wiórowych. W wyniku dokonanych oględzin przewożonego ładunku ustalono, że mieszanina ww. odpadów stanowi odpad spoza list „Zielonej” i „Bursztynowej” (załączniki III i IV do Rozporządzenia nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów) i podlega procedurze uprzedniego zgłoszenia i zgody. Samochód i naczepę z odpadami przekazano funkcjonariuszom Lubuskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Gorzowie Wielkopolskim, którzy zabezpieczyli go na terminalu odpraw celnych w Świecku oraz poinformowali o zdarzeniu GIOŚ oraz Prokuraturę.

Impel TSF w województwie lubuskim - 26 czerwca 2018 r. w punkcie kontroli drogowej Olszyna (fot. archiwum WIOŚ)

Impel TSF w województwie lubuskim - 26 czerwca 2018 r. w punkcie kontroli drogowej Olszyna (fot. archiwum WIOŚ)

– innymi.

Proszę opisać cel, zakres i efekty -zrealizowanych działań.

2. Proszę opisać działania zrealizowane w ramach prac komitetów i grup roboczych formacji UE oraz programów Komisji Europejskiej

- Grupa korespondentów w sprawie przemieszczania odpadów,
- Grupa Robocza na potrzeby wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej,
- Grupy robocze ds. wdrażania Ramowej Dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej,
- Grupa robocza ds. Międzynarodowych Aspektów Środowiska (WPIEI Basel),
- Grupa Ekspercka ds. Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń,
- Grupa robocza ds. Międzynarodowych Aspektów Środowiska (WPIEI PRTR)
- Grupa robocza na potrzeby wdrażania Dyrektywy CAFE oraz Komitet ds. Jakości Powietrza,
- Inne

Proszę opisać cel, zakres i efekty zrealizowanych działań.

3. Współpraca z JRC w zakresie wdrażania nowoczesnych technik monitoringowych i interkalibracji.

II. Udział Inspekcji Ochrony Środowiska w wypełnianiu zadań wynikających dla Polski z konwencji i umów międzynarodowych

- Konwencja o ochronie środowiska morskiego obszaru morza Bałtyckiego (Konwencja Helsińska) -
- Konwencja Bazylejska o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych
- Konwencja EKG ONZ w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych (Konwencja awaryjna)

XX narada Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej do spraw realizacji Konwencji awaryjnej

W dniach 13-14 listopada 2018 r. w Berlinie odbyła się XX narada polsko-niemieckiej grupy roboczej do spraw realizacji Konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych (Konwencji awaryjnej), której gospodarzem było Federalne Ministerstwo Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Jądrowego Niemiec.

Konwencja awaryjna, sporządzona w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r., reguluje kwestie poważnych awarii na lądzie, z wyłączeniem awarii jądrowych oraz awarii na terenie obiektów wojskowych, w tym: zapobieganie awariom przemysłowym, informowanie o występowaniu poważnych awarii o skutkach transgranicznych oraz udzielanie pomocy wzajemnej w przypadku ich wystąpienia, zapewnienie gotowości na wypadek awarii o skutkach transgranicznych, a także likwidację skutków tego typu zdarzeń.

Polsko-Niemiecka Grupa Robocza do spraw realizacji Konwencji awaryjnej działa w ramach Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Współpracy Sąsiedzkiej w Dziedzinie Ochrony Środowiska, powołanej w 1991 r. przez Polsko-Niemiecką Radę Ochrony Środowiska. Zadaniem Komisji jest koordynowanie współpracy regionalnej i transgranicznej w zakresie spraw objętych pracami poszczególnych grup roboczych. Celem prac Polsko-Niemieckiej

Grupy Roboczej do spraw realizacji Konwencji awaryjnej jest zapewnienie właściwej realizacji zadań wynikających z przepisów tej Konwencji w obszarze przygranicznym z Republiką Federalną Niemiec.

W trakcie spotkania omówiono zagrożenia awariami przemysłowymi o skutkach transgranicznych na obszarze granicy polsko-niemieckiej, współpracę służb ratowniczych na terenach przygranicznych i wspólne ćwiczenia. Dokonano aktualizacji niebezpiecznych działalności z możliwymi skutkami transgranicznymi oraz punktów kontaktowych do celów powiadamiania o awariach przemysłowych i udzielania wzajemnej pomocy. Przedmiotowe spotkania, oprócz swojej podstawowej funkcji, którą jest wypełnienie zobowiązań wzajemnych wynikających z postanowień Konwencji awaryjnej, są dobrą okazją do wymiany informacji oraz doświadczeń w zakresie polsko-niemieckich działań prewencyjnych i ratowniczo-gaśniczych realizowanych w latach ubiegłych, jak np. dwustronne ćwiczenia ratownicze, wspólne inspekcje oraz seminaria i konferencje poświęcone tematyce współpracy transgranicznej podczas awarii i katastrof.

Tegoroczna narada ze względów organizacyjnych (zbieżność terminu z naradą czesko-niemiecką ds. realizacji tej samej Konwencji) odbyła się przy udziale strony czeskiej. XXI narada, zgodnie z przyjętym harmonogramem, odbędzie się w cyklu dwuletnim, tj. w 2020 r.

Ze strony polskiej w spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska i Komend Wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej z województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego i dolnośląskiego. WIOŚ w Zielonej Górze reprezentowali Wojewódzki Inspektor Mirosław Ganecki i zastępca LWIOŚ Wojciech Konopczyński.

XX narada polsko-niemieckiej grupy roboczej do spraw realizacji Konwencji EKG ONZ, Berlin 13-14 listopada 2018 r. (fot. archiwum WIOŚ)

- Konwencji o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych,
- Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości,
- Konwencji Wiedeńskiej o ochronie warstwy ozonowej (informacja ogólna, informacja szczegółowa w rozdziale „Monitoring środowiska”),

- Protokół w sprawie rejestrów uwalniania i transferu zanieczyszczeń do Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz o dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska
- Udział w pracach OECD,
- Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przez Zanieczyszczeniami,
- Inne.

Proszę opisać cel i zakres oraz efekty podejmowanych działań.

III. Współpraca dwustronna

Współpraca dwustronna w podziale na poszczególne kraje z uwzględnieniem zadań kontrolnych, transgranicznego przemieszczania odpadów, przeciwdziałania awariom o skutkach transgranicznych i monitoringu środowiska oraz realizacji wspólnych projektów.

Z Niemcami

1. Grupa Robocza W2 Ochrona wód Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Wód Granicznych

A. 37. Narada Grupy Roboczej W2 Ochrona wód

W dniach 10-11 kwietnia 2018 r. we Wrocławiu odbyła się 37. Narada Grupy Roboczej W2 Ochrona wód Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Wód Granicznych. Program narady zorganizowanej przez WIOŚ we Wrocławiu obejmował m.in.: podsumowanie prac nad raportem o jakości wód granicznych w 2017 r., przyjęcie sprawozdań z prac grup ekspertów ds. wód przybrzeżnych i przejściowych, jakości analiz oraz „Monitoring”. Przyjęto plan pracy na 2019 r. W naradzie uczestniczyli przedstawiciele urzędów odpowiedzialnych za monitoring wód granicznych (Nysy Łużyckiej, Odry, Zalewu Szczecińskiego i Zatoki Pomorskiej) z przygranicznych krajów związkowych oraz WIOŚ w Szczecinie, Zielonej Górze i we Wrocławiu. WIOŚ w Zielonej Górze reprezentował kierownik Delegatury Marek Demidowicz.

B. Grupa Ekspertów „Monitoring”

16 stycznia br. we Frankfurcie odbyło się spotkanie Grupy Ekspertów „Monitoring”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele strony polskiej (WIOŚ Wrocław, WIOŚ Szczecin oraz WIOŚ Zielona Góra) oraz strony niemieckiej z przygranicznych landów. Omówiono stan realizacji ustaleń z ostatniego spotkania grupy ekspertów w 2017 r. oraz ustalenia Grupy Roboczej W2. Przedstawiono harmonogram prac na 2018 r., omówiono roczny raport o jakości wód granicznych za 2016 r. oraz najważniejsze problemy związane z realizacją monitoringu na wodach granicznych w 2017 r. Ustalono zakres tabel do przekazywania wyników badań (sposób prezentowania wyników zostanie rozszerzony dodatkowo o dwie oceny: polską i niemiecką), terminy przekazywania danych, przyczyny przekazania wyników po zaplanowanym wcześniej terminie, terminy poborów na 2018 r. oraz plan pracy Grupy Roboczej W2 na 2019 rok. Omówiono wątpliwości związane z prezentowaniem dziedziczenia oceny. Omówiono wyniki badań kwasu 2,4-D oraz rtęci; informacje te znajdują się w raporcie za 2016 r. Omówiono stan prac do raportu 3-letniego. Dyskutowano na temat lokalizacji punktów

reprezentatywnych (dot. strony niemieckiej). Ustalono formę współpracy z MKOO w ramach weryfikacji substancji priorytetowych.

C. Grupa Ekspertów ds. Jakości Analiz

Kierownicy GE Sylvia Rohde i Marek Demidowicz odbyli spotkanie robocze 16 stycznia 2018 r. we Frankfurcie, w trakcie którego ustalono m.in. zakres prac GE w 2018 r. W dniach 4-5 kwietnia 2018 r. w Nossen (RFN) odbyła się Narada Grupy Ekspertów ds. Jakości Analiz Grupy Roboczej W2 Polsko-Niemieckiej Komisji ds. Wód Granicznych. Program narady obejmował m.in. posumowanie porównań międzylaboratoryjnych przeprowadzonych w 2017 w Görlitz na Nysie Łużyckiej wspólnie z Międzynarodową Komisją Ochrony Łąby oraz zaplanowanie kolejnych porównań w 2019 r. Strona niemiecka dokonała statystycznej oceny wyników analiz i opracowała raport z porównań, który został przekazany m.in. wszystkim uczestnikom, GR W2 oraz Komisji. Wnioski z raportu to m.in.: jakość uzyskanych wartości pomiarowych jest dowodem dobrej porównywalności danych uzyskiwanych w międzynarodowych badaniach Łąby i Odry. Ustalono, że kolejne porównania międzylaboratoryjne GR W2 odbędą się w 2019 r. w Czechach, ponownie we współpracy z Międzynarodową Komisją Ochrony Łąby.

Narada Grupy Ekspertów ds. Jakości Analiz 4-5 kwietnia 2018 r. w Nossen (RFN) (fot. M. Demidowicz)

2. XVIII posiedzenie Polsko-Niemieckiej Rady Ochrony Środowiska

W dniach 10-11 października 2018 r. w Stiftung Schloss Neuhausen (Niemcy), odbyło się XVIII posiedzenie Polsko-Niemieckiej Rady Ochrony Środowiska. Posiedzeniu przewodniczyli Federalna Minister Środowiska, Ochrony Przyrody Bezpieczeństwa Jądowego RFN Svenja Schulze i Minister Środowiska Polski Henryk Kowalczyk. Wojewodę Lubuskiego reprezentowali Lubuski WIOŚ Mirosław Ganecki i zastępca LWIOŚ Wojciech Konopczyński.

Spotkanie rozpoczęła ceremonia podpisania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec w zakresie ocen oddziaływania na środowisko i strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

Główne tematy rozmów to przygotowania do 24. Konferencji Stron Ramowej Konwencji w sprawie zmian klimatu COP 24 w Katowicach, współpraca transgraniczna w dziedzinie ochrony środowiska, podsumowanie współpracy województw i krajów związkowych, ochrona klimatu (w tym m.in. europejska inicjatywa EUKI, ochrona klimatu UE, długookresowa strategia UE w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych), populacja wilka, współpraca w zakresie Polsko-Niemieckiej Rady Programowej w Dolinie Dolnej Odry oraz narodowe strategie klimatyczne (w tym niemiecka komisja węglowa).

Rada uzgodniła utworzenie 3 grup roboczych dotyczących tematu wilka, kormorana i bobra, wysoko oceniła dotychczasową regionalną współpracę transgraniczną oraz z zadowoleniem przyjęła kontynuację działalności Rady.

3. Spotkanie powiatu Landkreis Spree-Neiße oraz WIOŚ w Zielonej Górze w sprawie zanieczyszczenia wód podziemnych

19 grudnia 2018 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli WIOŚ w Zielonej Górze z przedstawicielami powiatu Sprewa-Nysa (Landkreis Spree-Neiße) dotyczące tematu ochrony wód gruntowych na terenie polsko-niemieckiego pogranicza. Spotkanie odbyło się na zaproszenie powiatu niemieckiego reprezentowanego przez Panią Esterę Lindner-Kuhlmann w urzędzie powiatu Landkreis Spree-Neiße Kreishaus w Forst (Lausitz) (Niemcy).

Przedstawiciele powiatu Sprewa-Nysa przedstawili prezentację dotyczącą zanieczyszczeń przedostających się do wód podziemnych z terenu byłego zakładu tekstylnego zlokalizowanego na terenie Forst. Zgodnie przedstawionymi szacunkami na terenie byłego zakładu zgromadzonych jest 7-15 ton zanieczyszczeń środka CHC (rozpuszczalnik) uwalnianego do wód gruntowych. Wśród substancji, które są uwalniane znajduje się: dichlormetan, trans-1,2-dichloreten, cis-1,2-dichloreten, trichlormetan, tetrachlormetan, 1,2-dichloreten, trichloreten, tetrachloreten. Przedstawiono realizowany monitoring wód podziemnych, na podstawie którego oszacowano kierunek i tempo przemieszczania się zanieczyszczeń (250 m/rok). Stwierdzono, iż część zanieczyszczeń migruje w kierunku rzeki Nysy Łużyckiej, w związku z tym przedstawiciele powiatu Sprewa-Nysa planują utworzenie trzech dodatkowych punktów monitorujących wody podziemne zlokalizowanych wzdłuż rzeki. Badania planowane są na marzec 2019 r. Przedstawiciele powiatu Sprewa-Nysa zadeklarowali przekazanie wyników z przeprowadzonych pomiarów w maju przyszłego roku, o ile nadal będą stwierdzone przekroczenia. Przedstawiciele WIOŚ w Zielonej Górze zaproponowali przyjęcie rozwiązań stosowanych w Polsce tj. wybudowanie barier studni odpompowujących w kierunku spływu zanieczyszczeń, odpompowywanie zanieczyszczonych wód, ich oczyszczanie i wtórne wprowadzanie do środowiska.

Przedstawicielami WIOŚ w Zielonej Górze byli: Andrzej Uchman naczelnik Wydziału Inspekcji oraz Przemysław Susek naczelnik WMŚ.

4. Spotkanie dotyczące monitoringu Nysy Łużyckiej po stronie polskiej i niemieckiej (LMBV)

6 marca br. w Senftenbergu (Niemcy) odbyło się spotkanie poświęcone omówieniu raportu końcowego dotyczącego monitoringu Nysy Łużyckiej realizowanego po stronie polskiej i niemieckiej w 2017 r. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele strony polskiej (WIOŚ

Zielona Góra, IMGiW we Wrocławiu, RZGW we Wrocławiu) oraz strony niemieckiej (LMBV).

Omówiono stan realizacji i wyniki monitoringu zrealizowanego przez stronę polską oraz osobno przez stronę niemiecką.

Ustalono, iż w związku z brakiem poborów wód z Nysy Łużyckiej ubiegły rok należy uznać za rok zerowy. Przedstawiono wyniki badań hydrologicznych, wyniki badań wód pobranych ze studni gospodarczych, omówiono realizację biomonitoringu (ichtiofauna, makrofity, makrozoobentos, fitobentos) oraz jakość wód podziemnych i powierzchniowych. Strona niemiecka realizuje również monitoring ptaków.

Syntetyczny raport końcowy zostanie przekazany do Komisji ds. Wód Granicznych do końca kwietnia. Z prośbą o przekazanie raportu zwróciła się również Grupa W1 i Grupa W2.

Po spotkaniu odbyło się zwiedzanie kopalni węgla brunatnego Welzow LEAG. WIOŚ w Zielonej Górze reprezentował Przemysław Susek – naczelnik WMS.

Zwiedzanie kopalni węgla brunatnego Welzow LEAG – po spotkaniu LMBV – 6.03.2018 (fot. archiwum WIOŚ)

5. Wywiad dla Rundfunk Berlin-Brandenburg

Naczelnik Wydziału Monitoringu Środowiska Przemysław Susek udzielił 15 grudnia 2018 r. wywiadu dla niemieckiej telewizji Rundfunk Berlin-Brandenburg (rbb). Przedstawił informacje

m.in. nt.: jakości powietrza w województwie lubuskim, w tym udziału emisji spalin samochodowych, zagrożenia smogiem oraz realizowanych i planowanych programach naprawczych. Informacje oparto na danych z wydawnictwa WIOŚ „Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2016-2017” i danych GUS.

6. Terenowe badania porównawcze pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 z udziałem niemieckiego laboratorium

W dniach od 20 listopada do 4 grudnia 2018 roku, na terenie Instytutu Podstaw Inżynierii Środowiska PAN w Zabrzu, odbyły się badania porównawcze pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. W porównaniach uczestniczyły m.in. laboratoria wszystkich Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska oraz laboratorium Sächsisches Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie (Saksońskiego Urzędu ds. Środowiska, Rolnictwa i Geologii). W badaniach porównawczych raportowane były stężenia pyłu PM10 i PM2,5 oraz przeprowadzone były analizy metali ciężkich i benzo(a)pirenu w pobranym pyłe zawieszonym.